

“มุขเด็จ”

...ภายในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

“พระที่นั่งจักรีมหา
ด้วยรัตนมาสนิคมกล
ท้าวทวนลมบน

ปราสาทรอนา
สามยอดสูงเยี่ยมเทียมทน
ระบัตระบายชายคา”

ในคราวเฉลิมพระชนมพรรษาปีนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวออกมหาสมาคม ณ มุขเด็จ ในพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เป็นครั้งแรกในรัชกาล ท่านผู้อ่านคงจะพอทราบว่า มุขเด็จ นั้นคือ มุขหน้าที่ด้านทิศเหนือเป็นรูปโค้งเสี้ยวพระจันทร์ยื่นออกไปนอกองค์พระที่นั่งก่อนจะเข้าสู่พระที่นั่งจักรีองค์กลาง เป็นที่สำหรับพระมหากษัตริย์เสด็จออกให้ประชาชนเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทในบางโอกาส เช่น เมื่อคราวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติบรมราชาภิเษก ก็ได้เสด็จออกให้ประชาชนเฝ้าถวายพระพรชัยมงคลที่มุขนี้...แต่ถ้าจะกล่าวถึงมุขเด็จสำคัญอย่างไร เราควรจะรู้ความสำคัญของพระที่นั่งจักรี มหาปราสาทก่อนนะครับ

พระที่นั่งองค์นี้สร้างขึ้นในสมัยพระพุทธเจ้าหลวงนะครีบ เป็นพระราชมณเฑียรหมู่ใหญ่สร้างต่อกัน 11 องค์ มีดังนี้ะครีบ

1. จักริมหาปราสาท
2. มูลสถานบรมอาสน์ (ห้องโถง)
3. สมมติเทวราชอุบัติ (ห้องทอง)
4. ตำรังสวัสดิ์อันญวงค์ (ห้องผักกาด)
5. นิพัทธพงศ์ถาวรวิจิตร (ห้องพระภุษา)
6. บรมราชสถิตยมโหฬาร (มี 3 ห้อง คือ น้ำเงิน, เหลือง, เขียว)
7. อมรพิมานมณี (ห้องบรรทม)
8. สุทธาศรีอภิรมย์ (ห้องพระพันปีหลวง)
9. บรรณาคมสารณี (ห้องทรงพระอักษร)
10. ราชปรริตวิโรทัย (ห้องราชเลขา)
11. เทพदनัยนันทิยากร (ห้องพระโอรสา-ธิดา)

เป็นการเอาศิลปะของไทย มาประกอบกับสถาปัตยกรรมยุโรป สมัยสมเด็จพระบรมราชินีนาถวิกตอเรียแห่งอังกฤษ มีลักษณะเป็นอาคารตึกสามชั้นแบบตะวันตกแต่หลังคาเป็นศิลปะไทยแท้ มียอดปราสาทสามยอดเรียงกันจากตะวันออกไปตะวันตก รูปลักษณะขององค์พระที่นั่ง เป็นรูปตัวที (T) มีมุขกระสันเชื่อมติดกัน จนมีบางคนกล่าวไว้ว่าเหมือนฝรั่งสวมขฎกาเลย

ในตอนแรก พระพุทธเจ้าหลวงทรงกำหนดจะไปรดเกล้าฯ ให้สร้างแบบยุโรปตลอด คือ เป็นตัวตึกสามชั้น สามตอน กำหนดให้ทำเป็นหลังคาแบบโรม แต่ในขณะที่ดำเนินการสร้างอยู่นั้น สมเด็จพระเจ้าพระยาพรหมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ได้กราบบังคมทูลว่า

พระบรมมหาราชวังแห่งนี้เมื่อเริ่มสร้างกรุงขึ้นได้ถอดแบบผังเมือง หมู่พระที่นั่งองค์ต่างๆมาจากพระราชวังกรุงเก่า แล้วพื้นที่แห่งนี้ เป็นพื้นที่ตำแหน่งเดียวกับ “พระที่นั่งสรรเพชญมหาปราสาท” อันการจะสร้างเป็นแบบยุโรปหาควรไม่ ควรจะสร้างพระปราสาทให้เป็นศรีแก่พระนคร จักได้เป็นเครื่องเฉลิมพระเกียรติยศต่อไปในภายหน้า พระพุทธเจ้าหลวงทรงมีพระราชดำริแล้วทรงเห็นชอบตามที่ผู้สำเร็จราชการบั้งคมทูลท้วง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ระงับการสร้างหลังคาแบบยุโรปนั้นเสีย แล้วเปลี่ยนเป็นหลังคา ยอดปราสาทสวมลงแทน จึงปรากฏมาให้เห็นจนถึงปัจจุบันนี้ะครีบ

ถ้าท่านผู้อ่านจะเดินทางไปชมพระที่นั่งจักริมหาปราสาท หรือที่ชาววังในสมัยนั้น เรียกว่า “ที่บน” แล้ว ถ้าเรามองจากพระที่นั่งจักริมหาปราสาทองค์กลางแล้ว ด้านบนของมุขเด็จ พวกคุณ จะเห็นพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงฉลองพระองค์ทหารมหาดเล็กก็อย่าลืมนวดบายบังคมพระบรมรูปด้วยนะครีบ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตัวท่านเองที่พระองค์ทรงสร้างพระที่นั่งองค์นี้ ให้เป็นสมบัติของชาวสยามสืบมา

....สวัสดิ์.....